

Driemaandelijke rapportage oktober november december 2004

Indeling:

1	Terrorisme.....	2
2	Radicalisering	8
3	Politiek (gewelddadig) activisme	13
4	Ongewenste bemoeienis vreemde mogendheden	15
5	Beveiliging	16
6	Inlichtingen buitenland	20
7	Samenwerking	21
8.	Verantwoording en publiciteit	28
A	Kwantitatieve gegevens veiligheidsonderzoeken	31
B	Kamerstukken	33

Leidschemdam, 28 januari 2005

1 Terrorisme

1.1 Islamistisch terrorisme: nasleep moord Van Gogh

In het vierde kwartaal van 2004 was uiteraard het grote aandachtspunt de moord op Van Gogh. Veel is hierover gerapporteerd. In dit overzicht is er onderstaand vooral een focus op de nasleep van deze moord.

De aanslag op Van Gogh had kenmerken van een rituele slachting van een nauwkeurig geïdentificeerde tegenstander. In zijn aard is de aanslag ook binnen Europa zonder precedent. Vergelijkbare acties zijn alleen bekend vanuit het Midden-Oosten. Ook de gewelddadige acties tegen islamitische instellingen vanuit onder meer extreem-rechtse kringen zijn in hun intensiteit, omvang en context voor Europese begrippen tamelijk uitzonderlijk. De reacties uit het buitenland waren dan ook verrast en bezorgd.

Na de aanslagen van 2001 in de Verenigde Staten en van 11 maart 2004 in Madrid werd het dreigingsbeeld met betrekking tot het islamistisch terrorisme gedomineerd door de gedachte dat terroristen er vooral op uit zouden zijn om westerse samenlevingen in hun hart te treffen door middel van grootschalige aanslagen op 'soft targets', teneinde zoveel mogelijk slachtoffers te maken. Ook het operationele onderzoek van de onderscheiden diensten in het nationale en internationale contra-terrorisme veld was geënt op deze gevaarzetting. Het gevolg hiervan was dat de aandacht altijd primair is uitgegaan naar activiteiten die lijken te wijzen op de voorbereidingen van dit type aanslagen. De moordaanslag op een individuele opinie-leider heeft ook in dit opzicht een nieuwe dimensie toegevoegd aan het bestaande dreigingsbeeld.

Het handelen van Mohammed B. onderstreept dat perifere personen uit radicaal-islamitische netwerken, die af en toe ondersteuning leveren niet minder gevaarlijk zijn dan degenen die een prominente rol te spelen. Duidelijk is geworden dat dergelijke netwerken in feite in hun geheel moeten worden beschouwd als sektarische verbanden van mensen, die in een gevaarlijke geestesgesteldheid verkeren of daar naar toe groeien. Deze religieus bepaalde geestesgesteldheid kan elk van hen op enig moment de motivatie bieden om een ultieme daad te stellen. Zij voelen zich dan goddelijk gesanctioneerd om via geweld tegen anderen het martelaarschap - en daarmee voor zichzelf het eeuwig heil - te bereiken. De conclusie kan dan

ook niet anders luiden dan dat daarmee in potentie meer Mohammed B's in Nederland rondlopen.

Reacties

Wel is inmiddels binnen ultraorthodoxe salafitische kringen in Nederland na de moord op Van Gogh stelling genomen tegen gewelddadig extremisme. Alhoewel men aanstoot nam aan de beledigende uitspraken van Van Gogh hebben imams als dhr. van de EI Tawheedmoskee, dhr. van de Assoenah in Den Haag en dhr. van de salafitische moskee in Tilburg de moord openlijk en onvoorwaardelijk veroordeeld.

Op het internet valt te constateren dat men binnen salafitische kring vreest geassocieerd te worden met extremisten als Mohammed B. Jonge salafieten verwijten Mohammed B dat zij sinds de moord op Van Gogh niet meer met baard en djellaba over straat kunnen gaan zonder geconfronteerd te worden met afkeurende blikken. Ook nemen salafieten op webfora en in chatgroepen op het internet in toenemende mate stelling tegen extremistische takfiri, een geloofstak die ook gematigde moslims te vuur en te zwaard wil bestrijden. Personen die deelnemen aan chatsessies worden door salafitische deelnemers gewaarschuwd voor de invloed van extremisten. Alhoewel de AIVD het salafisme beschouwt als een mogelijke dreiging voor de democratische rechtsorde kan het relatief gematigde deel van deze geloofsrichting mogelijk een buffer vormen tegen gewelddadig moslimextremisme.

De Arabisch Europese Liga (AEL), alhoewel een verklaard tegenstander van Theo van Gogh (met name Abou Jahjah was een geliefd mikpunt van de columnist Van Gogh), heeft bij monde van voorzitter de moord veroordeeld. In eerste instantie had de AEL zich niet willen uitspreken over de moord aangezien men niet verantwoordelijk gehouden wil worden voor de daad van één enkele Nederlandse moslim. In tweede instantie oordeelde de AEL niet in verband gebracht te willen worden met islamistisch radicalisme en heeft de moord alsnog veroordeeld.

Dreiging

Na de aanhoudingen direct na de aanslag op Van Gogh zijn concrete dreigingen vanuit specifieke netwerken weggenomen. De algemene dreiging vanuit islamistisch-terroristische kringen tegen Nederland of Nederlandse belangen in het buitenland bestaat echter nog steeds.

Extreem-rechtse kringen

Na de moord op Theo van Gogh overheersten in extreem-rechtse kringen vooral gevoelens van woede en frustratie over de moord, woede ten aanzien van de dader, moslims en de islam in het algemeen, en een grote ontevredenheid over de rol van de overheid. Alhoewel de aanslagen tegen mosliminstituten die op de moord volgden, met vreugde werden begroet, lijkt er tot nu toe in slechts een enkel geval een verband te bestaan tussen de daders en extreemrechts gedachtengoed. Momenteel bestaat in rechts extremistische kringen voornamelijk nog onvrede over het overheidsoptreden na de dood van Van Gogh. Velen zijn ontevreden over de - in hun ogen overmatige - aandacht die zowel door de lokale als landelijke overheid is besteed aan het in stand houden van de dialoog met de moslims in Nederland. Van enige bereidheid om deze onvrede in radicale acties te uiten lijkt vooralsnog geen sprake te zijn.

Bewaken en beveiligen

De moord op Theo van Gogh heeft geleid tot het vervaardigen van een groot aantal dreigingsinschattingen (zowel gevraagd als ongevraagd). De producten hadden zowel betrekking op objecten en subjecten uit het Rijksdomein als uit het lokale domein. Een gevolg van de moord was een hausse aan bedreigingen tegen politici en andere prominente Nederlanders.

In de nasleep van de moord op van Gogh heeft de AIVD ook dreigingsinschattingen aan de NCBB geleverd over de gewelddadige acties tegen kerken, moskeeën en andere gebouwen met een religieuze signatuur. Ook heeft de AIVD rapportages geleverd aan de NCBB waarin de ontstane sociale onrust nader in beeld werd gebracht. De AIVD heeft verschillende belanghebbenden steeds geïnformeerd over (mogelijke) dreigingen ten aanzien van personen en objecten.

1.2

1.3 Iraakse Koerdische islamistische terroristische netwerken en groeperingen: Ansar al islam

Dreigementen Tawhid Brigade

Op 9 november 2004 meldden diverse media dat de Islamitische Tawhid Brigade op internet heeft gedreigd met het plegen van aanslagen in Nederland als er geen eind komt aan de -gepercipieerde - aanvallen op islamitische instellingen in Nederland (naar aanleiding van de moord op Van Gogh).

Verijdelde aanslag op Irakese minister-president Allawi

Op 3 december 2004 zijn in Duitsland (Berlijn, Augsburg en Stuttgart) drie vermoedelijke aanhangers van Ansar al-Islam gearresteerd omdat zij een aanslag zouden beramen op de Irakese minister-president Allawi die op dat moment op bezoek was in Duitsland. Op 4 december is daar nog een vierde arrestant opgepakt. Deze laatste werd korte tijd later weer vrijgelaten. Uit nader onderzoek van de Duitse autoriteiten is gebleken dat één van de gearresteerden, een vooraanstaand leider van de Iraaks-Koerdische Ansar al-Islam in Duitsland, in 2004 contact heeft onderhouden met een in Nederland verblijvende aanhanger van Ansar al-Islam. Inmiddels lijkt het contact verbroken te zijn.

1.4

1.5**1.6 Hezbollah**

Het onderzoek naar de Libanees-shiïetische Hezbollah heeft meer prioriteit gekregen.

Overigens beschouwt Nederland in navolging van o.a. Verenigde Staten sinds november 2004 de Hezbollah als een terroristische organisatie. Nederland zal in EU-verband actief pleiten voor het plaatsen van de Hezbollah als geheel op de EU-lijst van terroristische organisaties.

2. Radicalisering

2.1 Saoedi- Arabië

Naar aanleiding van de kritiek op de veelal ongecontroleerde geldstromen vanuit Saoedi-Arabië, zijn de Saoedische autoriteiten momenteel bezig een nieuw controleregime vorm te geven. Dat heeft ook betrekking op de financiering van moskeeën en andere organisaties in Nederland. Volgens een nieuwe richtlijn dienen organisaties die in Saoedi-Arabië financiële steun aanvragen, een brief van de gemeente te overleggen, waarin de gemeente verklaart geen bezwaar te hebben tegen financiering vanuit Saoedi-Arabië.

De nieuwe richtlijn staat op gespannen voet met afspraken die de minister van BZK op 9 maart 2004 heeft gemaakt met de ambassadeur van Saoedi-Arabië om centraal op landelijk niveau een dergelijke verklaring van geen bezwaar af te geven. Alleen op die manier is controle op financiering uit Saoedi-Arabië effectief mogelijk. Er wordt gewerkt aan een meer centrale benadering van de problematiek.

Al-Haramain

Het Saoedische ministerie van Islamitische Zaken heeft opdracht gegeven tot ontbinding van de missieorganisatie al-Haramain. Al-Haramain raakte eerder in 2004 in opspraak, toen het 1267-sanctiecomité van de Verenigde Naties op voordracht van de Verenigde Staten en Saoedi-Arabië een aantal vestigingen van al-Haramain op de sanctielijst plaatste. Plaatsing op deze sanctielijst geschiedt op grond van resolutie 1267 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties: betrokkenheid bij (financiële) steunverlening aan al-Qa'ida. Omdat de voorzitter van Al-Haramain, sjeikh Aqeel al-Aqeel, zitting had in het bestuur van de Nederlandse vestiging van Al-Haramain, Al-Haramain Humanitarian Aid in Amsterdam, is ook deze stichting aan de sanctielijst toegevoegd. Daarop zijn de tegoeden van deze organisatie bevroren. Dat Al-Haramain in opspraak raakte wegens steunverlening aan al-Qa'ida, was het gevolg van een gebrek aan toezicht op en controle van de buitenlandse vestigingen van de organisatie door het hoofdkantoor in Saoedi-Arabië. Er is jarenlang een beleid gevoerd van ongecontroleerde geldverstrekking. Tot voor kort werd er nauwelijks toezicht gehouden op de besteding van de fondsen die vanuit het hoofdkantoor aan lokale vestigingen ter beschikking werden gesteld. Daardoor heeft een aantal groepen in het buitenland (met name in 'failed states' of conflictgebieden) het ontvangen geld kunnen gebruiken voor ondermeer de financiering van terrorisme

2.2 Iran

2.3 Ontwikkelingen binnen allochtone gemeenschappen

2.3.1 Turken

Aanhouding en uitlevering Kaplan aan Turkije

Op 12 oktober 2003 is de in Keulen wonende leider van de Kaplan-beweging, Metin Kaplan, opgepakt. Dit tot grote ontsteltenis en verbazing van zijn aanhangers. Nog geen anderhalf uur later werd hij in een speciaal gecharterd vliegtuig overgevlogen naar Turkije en uitgeleverd aan de Turkse autoriteiten. Pikant detail is dat Kaplan's hoger beroep tegen zijn uitlevering nog lopende is. Toch waren de Duitse autoriteiten blijkbaar van mening dat het publieke belang zwaarder woog dan Kaplan's persoonlijke belang. In Turkije werd hij direct gearresteerd en voorgeleid aan de rechter, waar hij beschuldigd werd van terrorisme en hoogverraad. Wie Kaplan op zal volgen als leider van de beweging is nog niet duidelijk.

Consequenties beslissing opening onderhandelingen Turks EU-lidmaatschap

De beslissing op zich om de onderhandelingen met Turkije over een EU-lidmaatschap te openen heeft weinig beroering in de Turkse gemeenschap opgeleverd. Toen bij de beslissing over het openen van de onderhandelingen door verschillende Europese politici nieuwe of aanvullende eisen aan Turkije werden gesteld, werd in de Turkse gemeenschap wel gereageerd. Het gaat dan om eisen als het erkennen van de Armeense genocide (zoals gedaan door de Franse minister van Buitenlandse Zaken) of de EU eis tot erkenning van Cyprus. Hoewel als gevolg van de ontstemdheid over deze nieuwe eisen het Turks nationalisme opnieuw lijkt op te flakkeren, moet dit eerder beschouwd worden als een uiting van Turkse trots.

2.3.2 Pakistanen

2.3.3 De kwestie Sison

Van 10 tot en met 14 november jongstleden heeft in Eindhoven een congres plaatsgevonden, georganiseerd door de 'International League of People's Struggle', een frontorganisatie voor de in Nederland verblijvende leider van de Filipijnse communistische partij Jose Maria Sison. Ongeveer 250 deelnemers uit verschillende landen hebben deelgenomen aan het congres als vertegenwoordiger van (extreem-) linkse organisaties.

Naast een groot aantal Filipino's waren tevens ongeveer 70 Turken uit zowel Turkije als verschillende Europese landen aanwezig. De Nederlandse ambassade in Manilla heeft een

groot aantal visumaanvragen afgewezen, aangezien gevreesd werd dat medestanders van Sison op deze wijze in Nederland instructies zouden ontvangen van Sison voor de strijd op de Filippijnen. Tevens hebben enkele Filippijnse parlementsleden die de strijd van Sison steunen het congres in Eindhoven bijgewoond.

2.4 Organisaties in Nederland

2.4.1 Manifestaties Hizb ut-Tahrir

De internationale religieus-radicalen Hizb ut-Tahrir-beweging heeft in december één van de twee voorgenomen manifestaties daadwerkelijk kunnen organiseren. In een zalencentrum in Rotterdam is door een HUT-leider een lezing over de islam gehouden, die maar weinig bezoekers trok.

Een voorgenomen demonstratie op het Haagse Malieveld tegen de oorlog in Irak werd van 19 december 2004 is verschoven. De Haagse driehoek is naar aanleiding van de aanvraag voor de demonstratie desgevraagd voorzien van aanvullende achtergrondinformatie over de Hizb ut-Tahrir.

2.4.2 Activiteiten Kongra-Gel in Nederland

De activiteiten van Kongra-Gel in Nederland lijken de afgelopen periode afgenomen. De beweging lijkt, na interne versplintering en bijbehorende machinaties, licht geïntimideerd door de inval van de Nationale Recherche op een politiek-ideologisch opleidingskamp in Liempde. Het bestaan van dit kamp was de AIVD bekend en er werden geen militaire trainingen of strafbare feiten geconstateerd. Naast de inval in Liempde zijn ook enkele huiszoekingen gedaan en enkele arrestaties verricht. Ter voorbereiding hierop bracht de AIVD enkele ambtsberichten uit aan het Openbaar Ministerie. Het kabinetsvoorstel dat enkele weken na de inval in Liempde bekend werd, inhoudende de wens om de organisatie op de EU-bevriezingslijst in Nederland te verbieden, was dat voor de organisatie een volgend signaal dat het klimaat voor Kongra-Gel in Nederland in snel tempo verslechterde.

2.4.2.1

2.4.3 Kadek: Verloop kort geding Kesbir uitlevering

Voorafgaand aan het kort geding tegen de uitlevering van voormalig PKK-kaderlid Nuriye Kesbir is door circa drieduizend Koerden in Den Haag gedemonstreerd. Net als bij de vorige

demonstraties was een aanzienlijk deel van de deelnemers afkomstig uit Duitsland. De rechter oordeelde later in november 2004 dat de uitlevering van Kesbir niet door kon gaan omdat hij vraagtekens zette bij de hardheid van de garanties die de Turkse ambassadeur had gegeven inzake haar behandeling en proces in Turkije. De landsadvocaat tekende vervolgens tegen die uitspraak weer een spoedappèl aan. Dat vond op 20 januari 2005 plaats, waarbij de rechter onmiddellijk vrijlating gelastte.

3 Politiek (gewelddadig) activisme

3.1 Links politiek (gewelddadig) activisme

2004 had een "groots jaar" moeten worden voor de doorsnee linkse activist. Nederland bekleedde in de tweede helft van het jaar immers het voorzitterschap van de Europese Unie. Met name van de antiglobaliseringsbeweging, die zich verzet tegen de economische herinrichting van de wereld, werd één en ander verwacht. Er gebeurde zo goed als niets. In 2004 werd allengs duidelijk dat activistisch links in Nederland in toenemende mate, en bijna over de gehele linie, te maken kreeg met een groeiende moedeloosheid en lethargie. Ook in de laatste maanden van 2004 was dit het geval, en wel over de gehele breedte van het activistisch spectrum. Antimilitarisme trok nauwelijks nog de aandacht. Ondersteuning van de zogenaamde "politieke gevangenen" is een marginaal verschijnsel geworden. Aanvankelijk leek het erop dat het verzet tegen het integratiebeleid van minister Verdonk een actiepunt voor 2004 zou worden. Dit verzet werd met name gekenmerkt door een hoge mate van breed maatschappelijke betrokkenheid. Slechts bij één gelegenheid haalde een actie van radicalere individuen de voorpagina's: het met ketchup besmeuren van minister Verdonk. Antifascisten roerden zich slechts door het af en toe begeleiden van diverse demonstraties en activiteiten van rechtse groeperingen. Aan het eind van het jaar waren er nauwelijks activiteiten. Zelfs de reeks rechtsextremistische uitingen na de moord op Theo van Gogh, 2 november 2004, leidde slechts tot een enkele verbale reactie van linkse antifascisten. De confrontatie werd niet gezocht. Samenvattend kan aan het eind van 2004 worden gezegd dat het linkse activisme zich over de brede linie in rustig vaarwater bevindt.

3.1.1 Dierenrechtenactivisme

Ook in 2004 gold dat het dierenrechtenactivisme voor de overgrote meerderheid werd gekenmerkt door gematigde uitingen zoals demonstraties, het uitdelen van pamfletten tegen de behandeling van dieren in circussen of het aanspreken van potentiële kopers van bontproducten. Daarnaast was bij een enkele gelegenheid sprake van vreedzame blokkades. De meer radicale uitingen als bevrijdingen van dieren namen af. De meest gewelddadige uiting van ongenoegen, in de vorm van brandaanslagen tegen transporteurs van (pluim)vee en de vleesverwerkende industrie, bleven in het laatste kwartaal van 2004 achterwege. Slechts instellingen en ondernemingen die op enigerlei wijze kunnen worden verbonden aan dierproeven bleven veelvuldig bestookt worden. Het Rijswijkse Biomedical Primate Research Centre (BPRC), als ook zijn zakelijke contacten als ABN Amro, stonden wederom in het middelpunt van de actie. Een tijdelijke baisse aan activiteiten op dit vlak werd veroorzaakt door de arrestatie van acht personen, die vernielingen hadden aangericht op het terrein van BPRC. Samenwerking tussen het KLPD en de AIVD lag hieraan ten grondslag. Een "succes" boekte een deel van de dierenrechtenactivisten in november toen men in hoger beroep werd vrijgesproken van vernieling en openlijke geweldpleging in de zogenaamde Putter-zaak. (In

september 2003 werden daar vernielingen aangericht bij een nertsenfarm en enkele nertsen bevrijd.) Er moet rekening mee worden gehouden dat sedert 1 januari 2005 van kracht zijnde wetgeving identificatieplicht een meer ondergronds karakter kan geven aan de activiteiten van de harde kern.

3.2 Rechts politiek (gewelddadig) extremisme

3.2.1 Neonazi's

Binnen de Nederlandse Volksunie (NVU) is enthousiast gereageerd op de overwinning van de nationaal-socialistische NPD in Duitsland bij de deelstaatverkiezingen van 19 september 2004. Hoewel de NVU zegt zich te willen modelleren naar het voorbeeld van de NPD, is van enige concrete acties in die richting tot op heden niets gebleken. Eind november 2004 is een jongerenafdeling van de NVU opgericht die zich Germaanse Jeugd Nederland noemt (GJN). De GJN bestaat voornamelijk uit ex-leden van de Verenigd Nederlandse Arische Broederschap (VNAB) die na de oprichting van de GJN is opgeheven. Onder de ongeveer dertig leden is ook een aantal zogenaamde "Lonsdale-jongeren", jongeren met een vermeend rechtsextremistisch gedachtegoed die met name op middelbare scholen regelmatig in botsing komen met allochtone jongeren. De GJN heeft tot op heden nog geen concrete activiteiten gepland. Sinds het ingaan van het elektronisch huisarrest begin december 2004 van de voorman van de NVU (opgelegd wegens racistische uitingen), hebben er overigens ook nauwelijks nog activiteiten van de NVU plaatsgevonden.

3.2.2 Monitor racisme Anne Frankstichting

Op 15 december 2004 verscheen de zesde monitor racisme en extreemrechts, een coproductie van de Anne Frankstichting en de Universiteit Leiden. Ten behoeve van deze monitor heeft de AIVD gegevens en expertise ter beschikking gesteld. De reacties binnen extreemrechtse kringen op deze monitor zijn lauw te noemen. De burgerlijk rechtse partij Nationale Alliantie, die in de monitor veel kritiek krijgt, is voornemens zijn taalgebruik op internetfora te matigen. Dit echter enkel en alleen om een verdere smet op hun imago te voorkomen. In de monitor wordt het toenemend extreemrechts gedachtegoed onder jongeren in Nederland als zorgwekkende ontwikkeling geduid.

4 Ongewenste bemoeienis vreemde mogendheden

4.1

5 Beveiliging

5.1. Bijzondere informatie

5.1.1 Goedkeuringen apparatuur en regelgeving

De Werkgroep Bijzondere Informatiebeveiliging (WBI) heeft besloten de interim goedkeuring van het radiosysteem te verlengen.

5.1.2. Ontwikkeling cryptoapparatuur

De ontwikkeling van een veilige cryptochip voor diverse nationale toepassingen in de toekomst, brengt relatief hoge investeringskosten met zich mee. De WBI heeft aangegeven een besluit voor de ontwikkeling met grote zorgvuldigheid te willen voorbereiden. Daardoor zal er echter enigszins vertraging ontstaan ten opzichte van de eerdere planning.

5.1.3. Beveiligingsrisico vergadersystemen

5.1.4.

5.1.5. Common Criteria

Om inzicht te verkrijgen in de beveiligingsniveaus van IT-beveiligingsapparatuur is in internationaal verband een standaard methodiek voor het evalueren en certificeren van IT-beveiligingsapparatuur ontwikkeld, de zogenaamde "Common Criteria". Inmiddels zijn 21 landen hierbij aangesloten. Deze landen hebben zich gecommitteerd aan een (wederzijdse) erkenning van certificaten voor IT-beveiligingsproducten. De AIVD treedt sinds september voor de duur van een jaar op als voorzitter van het Management Committee van deze groep, waarin de toelating van landen wordt gecoördineerd.

5.1.6

5.2 Vitaal

De AIVD is betrokken bij de interdepartementale aanpak Bescherming Vitale Infrastructuur, voorheen project Bescherming Vitale Infrastructuur. De AIVD biedt de verantwoordelijke vakministeries ondersteuning aan ten behoeve van het realiseren van een samenhangend pakket van maatregelen ter bescherming van de vitale infrastructuur. Als gevolg van verschuivingen in de interdepartementale planning heeft de ondersteunende rol van de AIVD zich geconcentreerd in het laatste kwartaal van 2004. De AIVD heeft vooral de sectoren Energie, Telecommunicatie, Financieel, Drinkwater en Chemische & nucleaire industrie ondersteund bij het uitvoeren van kwetsbaarheidanalyses. De andere sectoren zijn nog niet begonnen met het maken van kwetsbaarheidanalyses. Dat sluit aan bij het algemene beeld dat de mate van voortgang in het uitvoeren van de kwetsbaarheidanalyses per departement verschilt en dat de mate van diepgang van de analyses uiteenloopt.

5.3 Personen/objecten

De AIVD heeft in het kader van het stelsel Bewaken en Beveiligen in het vierde kwartaal van 2004 bijna 200 dreigingsinschattingen en dreigingsmeldingen aan de NCBB geleverd. Begin december is gestart met de voorbereiding van drie pilots ten behoeve van het vervaardigen van dreigingsanalyses en risicoanalyses. Voor kamerlid Geert Wilders zal worden gestart met het maken van een dreigingsanalyse¹, voor minister president Balkenende en

¹ Bij dreigingsanalyses worden niet alleen de concrete en potentiële dreigingen die zich zouden kunnen voordoen in beeld gebracht op basis van onderzoek naar de bedreiger, maar worden ook potentiële dreigingen in beeld gebracht op basis van onderzoek met de bedreigde als uitgangspunt.

minister Verdonk met een risicoanalyse¹. De AIVD start effectief met het vervaardigen van de producten als van de Nationaal Coördinator Bewaken en Beveiligen (NCBB) daartoe een formeel verzoek is ontvangen. Daarvoor dient de NCBB de betrokkenen over het vervaardigen van de producten te informeren en hun functieprofielen aan te leveren bij de AIVD. Daarna is de doorlooptijd per product ongeveer acht weken.

De ervaringen uit de pilots zullen worden meegenomen bij de toekomstig te vervaardigen analyses. In overleg met de NCBB zal worden bepaald voor welke personen, objecten en/of diensten in 2005 dreigings- en risicoanalyses worden vervaardigd.

Een voorstel voor wijziging van de Wiv is voor advies naar de Raad van State gezonden, het advies van de Raad is inmiddels binnen. Er wordt gewerkt aan het opstellen van het nader rapport. De verwachting is dat de wetswijziging medio 2005 zal zijn gerealiseerd. Tot dan mag de AIVD geen volwaardige dreigings- en risicoanalyses vervaardigen, omdat geen gericht onderzoek mag worden ingesteld naar potentiële dreigingen buiten de aandachtgebieden van de dienst en geen persoons- of organisatiegerelateerde gegevens in dat verband mogen worden vastgelegd. De huidige wet beperkt dit type onderzoek tot situaties waarin sprake is van een ernstig vermoeden van een gevaar voor de democratische rechtsorde, de veiligheid of andere gewichtige belangen van de staat. Daarvan is bij potentiële dreigingen geen sprake. Hoewel de risicobenadering vooralsnog niet volledig mag worden uitgevoerd, besteedt de AIVD wel aandacht aan potentiële dreigingen binnen de huidige aandachtsgebieden van de dienst.

Inmiddels is het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie ten einde. Ook in dit laatste kwartaal heeft de AIVD de NCBB voorzien van dreigingsinschattingen ten aanzien van elke vergadering of bijeenkomst in EU-verband in Nederland. Daarnaast is voor het merendeel ook nog kort voor een bijeenkomst een actualisering vervaardigd om de NCBB op deze wijze van de meest actuele dreigingsinformatie te voorzien. Deze informatie is over het algemeen met de betrokken regionale inlichtingendienst(en) gedeeld.

5.4 ICTY

Onlangs is het proces tegen een drietal voormalige UÇK-leden gestart. Vast is komen te staan dat de omvang van de publieke belangstelling voor dit proces te vergelijken valt met de belangstelling voor de strafzaak tegen Slobodan Milosevic.

Hoewel recent onderzoek heeft uitgewezen dat de in Nederland woonachtige UÇK-leden (thans AKSh/FBKSh) uit de Kosovaarse gemeenschap geen bedreiging vormen tegen het ICTY als zodanig, bestaat er altijd een reële mogelijkheid dat dit proces reacties zal losmaken bij leden van de betrokken gemeenschappen in Nederland. Hoewel de AIVD op dit moment niet over concrete aanwijzingen beschikt, valt niet uit te sluiten dat getuigen à charge niet alleen in de Balkanregio zelf maar ook in Nederland risico's lopen.

Proces Slobodan Milosevic

Op 1 december is de voormalige premier van de Russische Federatie, Jevgeny Primakov, opgetreden als getuige à decharge. Ook de broer van Slobodan Milosevic, voormalig

¹ Risicoanalyses zijn nog uitgebreider dan dreigingsanalyses omdat naast de aspecten die in een dreigingsanalyse worden meegewogen, ook een weerstandbepaling ten aanzien van de persoon, object of dienst uit het Rijksdomein wordt opgesteld. Op basis van deze weerstandbepaling, wordt per concrete en/ of potentiële dreiging bezien in hoeverre de getroffen beveiligingsmaatregelen de dreiging neutraliseren. Indien maatregelen ten opzichte van de dreiging onvoldoende zijn, is er sprake van een risico.

ambassadeur in Moskou, Borislav Milosevic was opgeroepen als getuige à decharge, maar hij kreeg geen visum voor Nederland. Slobodan Milosevic heeft een lange lijst van getuigen à decharge opgesteld waarop nog meer namen staan van prominente politici.

5.5 ICC

Naar verwachting zal het ICC zich in de loop van 2005 bewegen van de voorbereidende naar de juridische fase, waardoor één of meer strafzaken van start zullen gaan. Dit proces voltrekt zich eerder dan verwacht. Het ICC zal volgens de eigen planning begin 2005 de eerste arrestatiebevelen zal doen uitgaan. De strafzaken zullen betrekking hebben op situaties in de Democratische Republiek Kongo en Oeganda. Daarnaast doet het ICC ook onderzoek naar enkele andere, nog niet nader genoemde conflictgebieden.

Ook voor deze internationale organisatie geldt dat de NCBB om dreigingsanalyses en -inschattingen heeft gevraagd en dit in de toekomst zal blijven doen.

5.6 Naslagen voor de accreditatie van EU-bijeenkomsten

6 Inlichtingen buitenland

6.1 Voortgang algemene aanwijzing

Ingevolge de nieuwe aanwijzing voor 2005 zijn de gebieden, waarop de AIVD-activiteiten zich moeten richten, grotendeels identiek aan de gebieden waaraan aandacht wordt besteed na de in de vorige kwartaalrapportages beschreven herprioritering binnen de Inlichtingentaak Buitenland. Dit biedt Inlichtingen Buitenland de gelegenheid in 2005 de uitbouw van zowel de analytische kennis als de informatiepositie inzake die gebieden voort te zetten. Ten gevolge van het in de vorige kwartaalrapportage beschreven besluit de activiteiten van de AIVD op het terrein van (contra-, non-)proliferatie ook in personele zin daadwerkelijk onder te brengen bij de directie Inlichtingen Buitenland, wordt thans in dit hoofdstuk van de voorliggende rapportage terzake verslag gedaan.

Iran

7 Samenwerking

7.1 Binnenland

7.1.1

7.1.2 Activiteiten Financieel Expertise Centrum (FEC)

In november is een FEC-werkgroep onder voorzitterschap van de AIVD gestart met een project dat tot doel heeft inzicht te verwerven in het (bewust) misbruiken van stichtingen voor financiering van terrorisme en verspreiding van extremistisch gedachtegoed. Deelnemers aan de werkgroep zijn, naast de AIVD, de Belastingdienst, de FIOD-ECD, de KLPD, de Politie Amsterdam-Amstelland, het Openbaar Ministerie en het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties (MOT). Er zal onderzoek gedaan worden naar in ieder geval 4 stichtingen. Een eerste rapportage zal in december 2005 worden afgerond.

Op 24 november heeft de FEC-Raad het vervolgrapport van de projectgroep Terrorismefinanciering en terrorismebestrijding vastgesteld. Het is in beperkte kring verspreid. Dit rapport behandelt de detectie, de beheersing en bestrijding van de risico's van het misbruik van financieringsmethodieken voor de financiering van terrorisme.

7.1.3 Nationale vreemdelingenketen

Om te voorkomen dat terroristen vrijelijk Nederland in- en uitreizen werkt de AIVD steeds nauwer samen met de partners in de vreemdelingenketen (zoals de IND, Buitenlandse Zaken, Marechaussee). Deze samenwerking is onderdeel van de 'brede benadering en brede aanpak', die gericht is op het (preventief) wegnemen van mogelijkheden tot terroristische activiteiten te komen.

Om consulaire medewerkers van de Nederlandse ambassades in staat te stellen daaraan een bijdrage te leveren is op 29 en 30 november door de AIVD een presentatie verzorgd voor een groep lokale Nederlandstalige consulaire medewerkers. Zij waren in het kader van een door Buitenlandse Zaken georganiseerde conferentie in Nederland. De presentatie was toegespitst op de visumverlenende werkzaamheden van de consulaire medewerkers. De nadruk lag op

mogelijke indicatoren die in het kader van terrorismebestrijding onderkend zouden kunnen worden bij het beoordelen van een visumaanvraag.

7.2. Koninkrijk

Op 27 en 28 september 2004 is door de AIVD een zogeheten expertmeeting over terrorismebestrijding in het Koninkrijk georganiseerd met deelname van analisten van de Veiligheidsdienst van Aruba (VDA), de Veiligheidsdienst van de Nederlandse Antillen (VNA) en de AIVD. Tijdens deze bijeenkomst met experts is vastgesteld dat er ten aanzien van het (inter)nationaal islamistisch terrorisme geen concreet, algemeen dreigingsbeeld is voor het Koninkrijk als geheel maar dat er wel degelijk raakvlakken zijn waarop onderlinge samenwerking mogelijk en noodzakelijk is. In gezamenlijkheid is een aantal aandachtspunten op terrorismegebied benoemd waarop in eerste instantie informatie-uitwisseling zal worden geïntensiveerd en in tweede instantie operationele samenwerking binnen het Koninkrijk overwogen zal worden. Het betreft onderwerpen als: radicaliseringstendenzen en rekrutering (bijv. door middel van een oriënterend moskeeënonderzoek in de Caribische regio), operationeel gebruik van internet, vreemdelingscreening en migratie, financiering van terrorisme, modus operandi van (inter)nationale terroristische netwerken, criminaliteit in relatie tot terrorisme en maritiem terrorisme.

Doel is te komen tot gezamenlijke analyses en rapportages terzake terrorismebestrijding binnen het Koninkrijk met als afnemer de Rijksministerraad dan wel de voor de bestrijding van terrorisme verantwoordelijke ministers. Voorgesteld is minimaal twee keer per jaar een dergelijke expertmeeting (ofwel: Tripartiete Analistenoverleg) te organiseren.

7.3 Europese samenwerking

7.3.1 AIVD en het Nederlands EU-voorzitterschap

De focus van de AIVD-werkzaamheden in het kader van het EU-voorzitterschap lag op terrorismebestrijding. Het gaat dan met name om de directe betrokkenheid bij de werkgroepen terrorisme in de derde en de tweede pijler en het bedienen van de hogere gremia. De AIVD was betrokken bij het opstellen van de JBZ-meerjarenstrategie en bij het vernieuwen van EU-actieplan terrorisme, waarvan de uitvoering gecoördineerd wordt door , alsmede nauw betrokken bij de samenwerking met derde landen, met name de Verenigde Staten. Het EU-voorzitterschap is op het onderdeel terrorismebestrijding voorspoedig verlopen. Een reeks van dossiers is uiteindelijk in de Raad behandeld en aangenomen. Aangezien al veel gerapporteerd is in dit verband worden hieronder kort enkele van de belangrijkste concrete dossiers voor het voetlicht gebracht.

In EU-verband is het afgelopen halfjaar door de AIVD hard gewerkt om de centrale inlichtingencapaciteit, het Situation Center (SitCen), binnen het EU-Raadssecretariaat te versterken.

De AIVD neemt als inlichtingendienst al enkele jaren deel aan SitCen.

Het aantal liaisons van diensten bij SitCen zal meer dan verdubbelen. Tevens wordt een verbinding gemaakt met de Counter Terrorist Group (CTG), het samenwerkingsverband op islamistisch terrorisme van de veiligheidsdiensten van de 25 EU-lidstaten plus Noorwegen en Zwitserland (zie hierna onder CTG voor uitgebreider rapportage).

Tijdens het EU-voorzitterschap zijn tevens 15 evaluaties (peer-evaluations) over de aanpak van contra-terrorisme in de oude EU-lidstaten behandeld. Het ging hier vooral ook om samenwerking van competente diensten in lidstaten en tussen lidstaten. Een samenvattend interimrapport met aanbevelingen is in de JBZ-Raad aangenomen en heeft al tot spontane verbeteringen van CT-aanpak in lidstaten en van samenwerking geleid. Geen enkele lidstaat wil immers te boek staan in dit verband als zwakke schakel. De evaluaties in de nieuwe lidstaten lopen nog. Medio volgend jaar moet er een eindrapport over de 25 in de Raad liggen ter verdere verbetering van samenwerking en informatie-uitwisseling.

In tweede pijler verband is in eerste instantie een lijst met een tiental landen, die prioritair hulp bij terrorismebestrijding zouden moeten krijgen vanuit de EU geaccordeerd. Het gaat hier ook om samenwerking op het gebied van inlichtingen. Het Nederlands voorzitterschap heeft samen met Raadssecretariaat en Commissie een aantal van deze landen bezocht om een eerste inventarisatie van behoeften te bespreken. De AIVD was hierbij betrokken.

Volgende voorzitterschappen zullen dit project voortzetten met het doel om op risico-landen toegesneden CT-hulpprogramma's te maken.

Voor het overige is door het Nederlands voorzitterschap het onderwerp radicalisering en rekrutering zowel in derde als in tweede pijler vast geagendeerd. Het onderwerp wordt standaard meegenomen in dialogen met relevante derde landen en krijgt ook operationeel aandacht in de eerdergenoemde CTG.

Tevens zijn aanbevelingen/actiepunten geaccordeerd in de Raad op onderwerpen als NBC-terrorisme en financiering van.

7.3.2 Counter Terrorist Group (CTG)

Tijdens het Nederlands-voorzitterschap van de CTG is op zowel op institutioneel als inhoudelijk gebied voortgang geboekt. Op institutioneel gebied is de koppeling tussen de CTG en de EU (SitCen) tot stand gebracht. Het resultaat hiervan is dat terrorisme gerelateerde informatie van de CTG met de EU kan worden gedeeld. Voor wat betreft de inhoud van het werk binnen de CTG is het belangrijkste resultaat het werkprogramma dat voor het eerst is opgesteld.

Vergadering CTG diensthoofden 15 november 2004

Op 15 november jl. vond onder Nederlands voorzitterschap een vergadering plaats van de diensthoofden van de CTG

Het hoofddeel van deze vergadering bestond uit het vaststellen van een werkwijze voor de koppeling tussen CTG en SitCen. Die afspraken houden in dat de CTG diensten SitCen te zullen voorzien van informatie over de terroristische dreiging in Europa. SitCen kan gebruik maken van die informatie om beleidsmakers en politici in de relevante organen en overleggrema (onder meer ook in de derde pijler) van de EU van analyses te voorzien. Inmiddels is ook in de JBZ Raad van 2-3 december jl. het groene licht gegeven voor de koppeling van CTG en SitCen.

Om de genoemde analyses op te stellen sturen zes diensten een analist naar SitCen. Deze analisten zijn afkomstig van de veiligheidsdiensten van het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Italië, België en Frankrijk alsmede de gecombineerde inlichtingen- en veiligheidsdiensten van Slovenië. De deelname van deze diensten, onder welke dus vier van de grotere EU lidstaten, duidt op een duidelijk commitment. De AIVD werkt thans aan een nadere uitwerking van de afgesproken werkwijze voor de informatie-uitwisseling. Dit betreft met name het maken van een koppeling tussen SitCen en het beveiligde communicatienetwerk van de CTG diensten. Voorts stelt SitCen thans alles in het werk om additionele kantoorruimte gereed te maken voor de komst van de zes analisten. Beide activiteiten zijn erop gericht om de koppeling CTG - SitCen voor 1 februari 2005 operationeel te hebben.

Op 15 november is voorts het eerste CTG werkprogramma aangenomen. In de nog vrij jonge structuur van de CTG bestond nog geen kader voor de regulering van de activiteiten. Het Nederlands voorzitterschap heeft de activiteiten meer richting willen geven door een werkprogramma op te stellen. Dat programma bevat een aantal analytische thema's alsmede projecten die gericht zijn op het bevorderen van de operationele expertise en samenwerking van de diensten.

Ook heeft het Nederlands voorzitterschap de zichtbaarheid willen bevorderen van de CTG. Discussies na 11 maart 2004 toonden aan dat in EU kader niet altijd duidelijk is welke bijdrage inlichtingen- en veiligheidsdiensten aan de bestrijding van terrorisme leveren. Uiteraard is hiervoor de koppeling met SitCen van belang, maar zou ook 'fysieke' zichtbaarheid een rol kunnen spelen. Daartoe is de vormgeving van een logo in gang gezet, dat naar het zich laat aanzien voor de start van het Luxemburgse voorzitterschap gereed is.

Tot slot is vermeldenswaard dat op 15 november is afgesproken dat de CTG per 1 januari 2006 zal worden uitgebreid met de Roemeense veiligheidsdienst (als waarnemer).

Bijeenkomst CTG op 7 en 8 december in Rotterdam

Op 7 en 8 december 2004 vond in het kader van het Nederlands EU voorzitterschap de tweede vergadering van de hoofden contraterrore van de Counter Terrorist Group (CTG) plaats.

Eerdere vergaderingen van de CTG onder AIVD voorzitterschap vonden eind augustus en half november (diensthoofden) plaats.

De burgemeester van Rotterdam bood de leden van de CTG een diner aan, hetgeen bijdroeg aan de goede sfeer waarin de bijeenkomst is verlopen. Tijdens het diner is het belang van een goede samenwerking tussen inlichtingen- en veiligheidsdiensten en het lokale bestuur nog eens onderstreept.

Op de eerste vergadering van de hoofden contraterrore in augustus was een aantal projecten gestart onder meer op het gebied van radicalisering en rekrutering, het gebruik van Internet door Islamisten, NBC terrorisme, financiering van terrorisme en ten aanzien van immigratie van Islamisten. Centraal tijdens de vergadering van vorige week stond de terugkoppeling van de resultaten van de projecten.

'Hot spots' rekrutering

De door AIVD geïnitieerde samenwerking tussen 25 CTG diensten op het gebied van radicalisering en rekrutering heeft het inzicht in deze fenomenen verscherpt, met name wat de reikwijdte ervan binnen Europa betreft. Er is hierbij specifiek gekeken naar vier plaatsen waar rekrutering plaatsvindt, namelijk: moskeeën, scholen, gevangenissen en internet.

NBCR terrorisme

Op het gebied van NBCR terrorisme is afgesproken dat Nederland het voortouw neemt in het bij elkaar brengen van de relevante informatie die binnen de CTG op dit gebied aanwezig is. Op basis van dit inzicht kunnen contrastrategieën worden ontwikkeld. Alle diensten waren het eens dat het onderwerp NBCR terrorisme een toenemend punt van zorg is en speciale aandacht van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten vereist, met name waar het gaat om de interesse in het zelf fabriceren van NBCR materialen door terroristen. Deze interesse blijkt onder andere uit de bij huiszoeken aangetroffen terroristische trainingshandboeken.

Financiering van terrorisme

Immigratie in relatie tot terrorismebestrijding

Tot slot is in de vergadering aandacht besteed aan de nationale immigratiesystemen binnen Europa en de rol die de inlichtingen- en veiligheidsdiensten hierin spelen. Afgesproken is dat gekeken zal worden naar de ontwikkeling van risico-indicatoren waarmee potentiële terroristen mogelijk herkend zouden kunnen worden. Om verdere invulling te geven aan deze aanbevelingen heeft de AIVD met drie andere Europese veiligheidsdiensten een voortrekkersgroep gecreëerd.

Terugkoppeling EU

Van een aantal van de hier genoemde projecten zal het resultaat gedeeld worden met het SitCen in Brussel, de inlichtingencapaciteit binnen het secretariaat-generaal van de EU. De AIVD vertegenwoordigers bij SitCen hebben na afloop van de vergadering in Rotterdam de EU terrorismecoördinator, de heer , mondeling ingelicht over de resultaten van de CTG. De heer toonde was erg tevreden over met de geboekte resultaten en gaf aan dat de activiteiten van de CTG goed aansluiten bij de prioriteiten van zijn actieplan.

7.3.3 Seminar NBC(R)

De AIVD heeft samen met een seminar over NBCR-terrorisme voor de EU-veiligheidsdiensten georganiseerd. Dit seminar heeft plaatsgevonden in Madrid van 3 tot 5 november. Tijdens de CTG meeting van 7 en 8 december zijn de resultaten van deze bijeenkomst teruggekoppeld.

7.4 Club de Berne

In oktober 2004 heeft de Club de Berne, het samenwerkingsplatform van de veiligheidsdiensten van de 15 oude EU-landen, Zwitserland en Noorwegen, zijn halfjaarlijkse vergadering gehouden in Stockholm. De leden zijn het eens geworden over de toelatingsprocedure voor de 10 nieuwe EU-toetreders, waarbij de kandidatuur van de Sloveense dienst als eerste in behandeling werd genomen.

7.5 NAVO

De NAVO is bezig te werken aan een nieuwe structuur voor de inlichtingenfunctie binnen de NAVO. Verwacht wordt dat een inlichtingencoördinator in of direct bij het Private Office van de Secretaris Generaal geplaatst gaat worden. Dit kan consequenties hebben voor de positie van het NATO Special Committee, het overlegplatform van de veiligheidsdiensten van de NAVO-lidstaten. De AIVD maakt hiervan deel uit.

De voorgenomen reorganisatie duurt door verschil van inzichten bij de lidstaten langer dan voorzien waardoor het proces niet beklonken kon worden tijdens de Raad van december. De AIVD pleit binnen de AVO-structuur voor een evolutionair proces waarbij de veiligheidsdiensten een stem krijgen in het interne NAVO-veranderingsproces.

7.6 FORUM

FORUM, het overlegorgaan van inlichtingendiensten van de EU-landen organiseerde in de verslagperiode een expertmeeting in Lissabon over de rol van NGO's bij het internationaal terrorisme.

De AIVD bereidt zich voor op 2005, het jaar waarin de dienst voorzitter is van dit gremium over Europese inlichtingendiensten.

7.7 Collegadiensten

8. Verantwoording en publiciteit

8.1 Dokwerk

Op 11 en 18 oktober 2004 vertoonde het televisieprogramma 'Dokwerk' de tweedelige documentaire 'De geheime dienst' over de BVD in de Koude Oorlog. Aan deze documentaire heeft de AIVD - met instemming van de minister - medewerking verleend. De documentaire kon een positieve bijdrage leveren aan de reputatie van de BVD/AIVD. De dienst heeft bemiddeld bij de interviews met oud-BVD'ers, archiefbeelden en -materiaal ter beschikking gesteld. De documentaire leidde tot enige opschudding, niet in de laatste plaats om de onthulling dat de AIVD een maoïstische splinterpartij, de MLPN, had opgericht met als doel inzicht te krijgen in de doelstellingen van de Chinese overheid. Deze onthulling was te danken aan eigen speurwerk van de documentairemakers. Bijna tegelijkertijd verscheen het boek van de ex-BVD'er Frits Hoekstra: 'In dienst van de BVD'. De AIVD was op geen enkele wijze betrokken bij de publicatie van dit boek. Zowel de documentaire als het boek kregen volop publiciteit. Ook werd de vraag gehoord of voormalig BVD- en AIVD-medewerkers zomaar boeken over hun werk mogen schrijven. Mede in verband hiermee heeft de minister van BZK in de Tweede Kamer zijn afkeuring over de handelswijze van Hoekstra uitgesproken. Hij heeft zich daarbij meer in het bijzonder negatief uitgelaten over het niet vooraf ter inzage geven van het boek aan de AIVD. Daarmee kan worden voorkomen dat geheim te houden gegevens worden onthuld.

8.2 Arrestaties

In oktober ontstond veel commotie rondom de arrestaties in Utrecht vanwege de vermeende aanwezigheid van explosieven. Onduidelijk was waarom een gezin met kinderen werd gearresteerd, de (lokale) politici zijn verontwaardigd. Enige dagen later blijkt dat er meer aan de hand is, wanneer enkele Marokkanen worden gearresteerd. Later op 30 september 2004 wordt ook een medewerker van de AIVD aangehouden. Over de arrestatie van de AIVD-medewerker is een kort persbericht uitgebracht.

8.3 Spaanse link

Op 20 oktober bevestigde AIVD desgevraagd dat de dienst nauw samenwerkt met de Spaanse autoriteiten vanwege aldaar gearresteerde personen waarbij linken met Nederland zijn ontdekt.

8.4 Moord op Theo van Gogh

Het behoeft weinig betoog dat de moord op Theo van Gogh tot een enorme mediabelangstelling richting de AIVD heeft geleid. Er is aanvankelijk kritiek op de AIVD omdat dit niet was voorzien.

Later luwt de negatieve berichtgeving als meer en meer duidelijk wordt hoe het zit. De uitvoerige rapportage aan de Tweede Kamer spoedig na de moord heeft hierbij een belangrijke rol vervuld.

8.5 Arrestatie Antheunisstraat

De arrestaties in de Antheunisstraat in Den Haag leidden tot veel mediabelangstelling. Er werd, omdat het een zaak van de nationale recherche betreft, niet concreet op de zaak ingegaan. Wel werd bevestigd dat AIVD-informatie ten grondslag ligt aan de arrestaties. De Volkskrant wist de hand te leggen op een evaluatierapport over de aanhoudingsactie en beschikte over bronnen die zeggen dat de AIVD de goede informatie heeft verstrekt aan de politie.

8.6 CBE-rapport

Op 16 november werd het CBE-rapport gepresenteerd, iets later dan gepland als gevolg van de moord op Van Gogh. Hoewel de eerste berichtgeving negatief is, wordt de publiciteit gaandeweg positiever. Vooral dankzij de woorden van Havermans en de minister. Alleen Elsevier publiceerde heeft een nogal venijnig artikel.

8.7

8.8 Dawa en Jihad

Op 23 december werd de notitie Van Dawa tot Jihad naar de Tweede Kamer gestuurd. Hieraan voorafgaand vinden enkele persbriefings plaats waarbij ter zake deskundige journalisten zijn uitgenodigd. Dit werkt bijzonder goed. De tamelijk ingewikkelde en informatiedichte nota werd later goed in de media uitgelegd en oogst veel positieve kritiek.

8.9 AEL

Het in de nota "Van dawa tot jihad" vermelden van de AEL als een voorbeeld van een groepering die de invoering van de sharia nastreeft, was reden voor voorzitter Marmouch om in de pers kritiek te uiten op het rapport en rectificatie te eisen. Dhr. Marmouch heeft contact gezocht met de AIVD waarop besloten is tot een onderhoud ten kantore van de dienst. Tijdens de bijeenkomst hebben AIVD-medewerkers op basis van open bronnen en AEL-publicaties uitééngezegt wat de reden was voor de AIVD om de AEL in het rapport te noemen als voorstander van de invoering van de sharia.

8.10 Radicalisering

In de media, met name in Trouw en de Volkskrant, werd veel bericht over de radicalisering van jonge moslims. Van AIVD-zijde werd deze berichtgeving actief gevoed door het voeren van achtergrondgesprekken met gespecialiseerde journalisten.

8.11 Zichtbaarheid AIVD

Mede op basis van het CBE-rapport werd besloten dat de minister vaker een toelichting zal geven op de rol van de AIVD in concrete zaken. Ook zal de zichtbaarheid van de AIVD in de media worden vergroot. De 'nieuwe lijn' bleek al uit de medewerking van hoofd AIVD aan een artikel over inlichtingen- en veiligheidsdiensten in NRC Handelsblad van 31 december 2004 en een interview in dezelfde krant. HP/De Tijd plaatste op dezelfde datum een ingezonden brief van hoofd AIVD in reactie op een artikel waarin werd geadviseerd geen moslims bij de dienst aan te stellen.

Bijlage A Kwantitatieve gegevens inzake veiligheidsonderzoeken

In het vierde kwartaal van 2004 werden 919 administratieve (B en C) onderzoeken aangeboden en 528 A-onderzoeken (waaronder 287 onderzoeken ten behoeve van de politie en 17 onderzoeken ten behoeve van het Koninklijk Huis).

Aangeboden onderzoeken uitgesplitst naar categorie onderzoek (exclusief eigen personeel)

A- veiligheidsonderzoeken	224
A- veiligheidsonderzoeken politie	287
Overgedragen P- veiligheidsonderzoeken	36
A- veiligheidsonderzoeken Koninklijk Huis	17
Overgedragen KH- veiligheidsonderzoeken	5
B- veiligheidsonderzoeken	1.794 (inclusief 1.156 burgerluchtvaart)
C- veiligheidsonderzoeken	281

Werkvoorraad (exclusief eigen personeel)

Werkvoorraad 31 maart 2004	Werkvoorraad 30 juni 2004	Werkvoorraad 30 september 2004	Werkvoorraad 31 december 2004
1.871	2.003	1.377	1.722

Door het grote aanbod van onderzoeken in de burgerluchtvaart is de **werkvoorraad van nog in te voeren** onderzoeken gestegen tot ongeveer 700. De doorlooptijd van het BL onderzoek zal hierdoor
Toenemen.

Werkvoorraad op 30 september 2004	1.377
Nieuw aanbod 1 oktober t/m 31 december 2004	2.910 (2.125 in 3 ^e kwartaal 2004)
	4.287 (4.128 in 3 ^e kwartaal 2004)
Output 1 oktober t/m 31 december 2004	2.565 (2.579 in 3 ^e kwartaal 2004)
Werkvoorraad op 31 december 2004	1.722

Op 31 december 2004 waren 247 A- veiligheidsonderzoeken en 246 (A)P- veiligheidsonderzoeken in behandeling. Daarnaast was er een voorraad van 22 A- veiligheidsonderzoeken en 13 (A)P- veiligheidsonderzoeken. In het derde kwartaal bedroeg de werkvoorraad 29 A- veiligheidsonderzoeken en 6 (A)P- veiligheidsonderzoeken. De voorraad A- en (A)P-veiligheidsonderzoeken is in de verslagperiode ten opzichte van het vorige kwartaal constant gebleven.

De cijfers zijn exclusief de veiligheidsonderzoeken naar het eigen personeel. Hiervan waren er op 31 december 30 in behandeling en 13 op voorraad.

De daling van de voorraad A- veiligheidsonderzoeken (inclusief politie) is het gevolg van de implementatie medio 2004 van de gewijzigde uitvoeringspraktijk met betrekking tot de veldonderzoeken, waarmee wordt beoogd de doorlooptijden van de A- veiligheidsonderzoeken tot aanvaardbare proporties te bekorten. De gemiddelde behandeltermijn van de A- veiligheidsonderzoeken is hierdoor in 2004 gedaald. In het eerste kwartaal bedroegen de

behandeltermijnen voor de A en (A)P- veiligheidsonderzoeken respectievelijk 19 en 18 weken. In het vierde kwartaal bedroegen de gemiddelde behandeltermijnen 11 en 8 weken. Dit is een respectabele afname van de behandeltermijnen.

Gemiddelde behandeltermijn A- veiligheidsonderzoeken

A- veiligheidsonderzoeken onderzoeken	11 weken (14 weken in 3 ^e kwartaal 2004)
A- veiligheidsonderzoeken politie	8 weken (14 weken in 3 ^e kwartaal 2004)
A- veiligheidsonderzoeken koninklijk Huis	14 weken*
A- veiligheidsonderzoeken eigen personeel	6 weken

- * Bij het Koninklijk Huis wordt –anders dan bij de reguliere A veiligheidsonderzoeken en de veiligheidsonderzoeken bij de politie- vooralsnog de gewijzigde uitvoeringspraktijk niet gehanteerd. Dit heeft consequenties voor de doorlooptijden van het veiligheidsonderzoek bij het Koninklijk Huis.

In het vierde kwartaal zijn een aantal inzenders (voornamelijk uitzendbureau's) voor vertrouwensfuncties op de burgerluchthaven telefonisch benaderd, omdat de naam van de opdrachtgever ontbrak. Het resultaat hiervan is dat 111 aanvragen voor veiligheidsonderzoeken konden worden afgebroken.

BIJLAGE B Kamerstukken

- Nr. 147 Verslag van een Algemeen Overleg dd 15 september 2004 over islamitisch terrorisme.
- Nr. 149 Verslag van een Algemeen Overleg dd 23 september 2004 over dreiging en terrorisme.
- Nr. 150 Brief Minister BZK over onder meer de vermeende Al Quaida-brief.
- Nr. 151 Motie Van Heemst en Dijsselbloem over opstellen zwarte lijst van radicale islamisten aan wie toegang tot de EU wordt ontzegd.
- Nr. 152 Motie Van Heemst over controleerbaar maken van non-profitorganisaties om te voorkomen dat die worden gebruikt voor doorsluizen van geld naar terroristische activiteiten.
- Nr. 153 Motie Van Heemst over instellen van een Unit bij de nationale recherche die discriminatie en racisme blootlegt.
- Nr. 27 Lijst van vragen en antwoorden van de vaste commissie voor BZK over het rapport van de CTIVD.
- nr. 3 Brief van de minister van BZK houdende de antwoorden (kamerstuk 28374 nr. 27) inzake een lijst van vragen van de vaste commissie voor BZK over het rapport van de CTIVD van 19 januari 2004.
- Nr. 2 Brief van de minister van BZK over het "lekker" van AIVD-informatie.
- Nr. 4 Brief van de minister van BZK ter aanbieding van de AIVD-nota "Van Dawa tot Jihad; de diverse dreigingen van de radicale islam tegen de democratische rechtsorde".
- nr. 3 Lijst van vraag en antwoord van de vaste commissie BZK over het jaarverslag 2003-2004 van de CTIVD betreffende Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten
- nr. 10 Verslag van een Algemeen Overleg dd 14 oktober 2004 over onder meer het AIVD jaarverslag 2003, het jaarverslag 2003-2004 van de CTIVD en het jaarverslag van de CIVD.
- Nr. 55 Verslag van een AO dd 13 december 2004 over het jaarverslag van de MIVD over 2003.
- Nr. 1 Brief van de minister BZK met de rapportage "Toets van de uitvoerbaarheid van de Wet veiligheidsonderzoeken".
- Nr. 1 Brief van de ministers van Justitie en BZK over de moord op Van Gogh.

Nr. 2 Brief van de ministers van Justitie en BZK inzake motieven voor openbaarmaking van de op het lichaam van de vermoorde Theo van Gogh gevonden brief en tekst in bezit van de verdachte.

Bijlage bij nr. 2 Open brief aan Hirsi Ali : "In bloed gedoopt".

Nr. 3 Brief van de ministers van Justitie en BZK over de achtergronden van de aanslag.

Nr. 4 Lijst van vragen en antwoorden over de brief van 2 november 2004 inzake de moord op Th. Van Gogh.

Nr. 5 Motie van Wilders en Van As om 100 tot 200 personen die door de AIVD in het oog worden gehouden (potentiële terroristen) onmiddellijk op te pakken en Nederland uit te zetten. (**Verworpen** dd 11 november 2004)

Nr. 6 Motie van Wilders inzake opzegging van het vertrouwen in minister Remkes (BZK) vanwege zijn politieke verantwoordelijkheid voor de AIVD. (**Verworpen** dd 11 november 2004)

Nr. 7 Motie van Van As, Verhagen, Wilders, Van Aartsen en Van der Vlies inzake het weren van buitenlandse tv- en radiozenders in Nederland die haatzaaien en geweldsoproepen doen (mogelijke bronnen voor moslimextremisten). (**Aangenomen** dd 11 november 2004)

Nr. 8 Motie van Van As inzake het totstandbrengen van een Ministerie van Nationale Veiligheid. (**Ingetrokken** dd 11 november 2004)

Nr. 9 Motie van Halsema, Van Aartsen, Dittrich, Van As, Rouvoet, Van der Vlies en Wilders voor uitbreiding van het stelsel bewaken en beveiligen tot scherp geprofileerde opinieleiders die bedreigd worden. (**Verworpen** dd 11 november 2004)

Nr. 10 Motie van Bos, Van Aartsen, Verhagen en Halsema om Nederlandse imamopleidingen op te zetten en geen verblijfsvergunningen meer te verstrekken voor buitenlandse imams. (Van de agenda **afgevoerd** dd 11 november 2004)

Nr. 1 Brief Minister BZK bij het aanbieden van het evaluatierapport "De AIVD in verandering" van de Commissie Bestuurlijke Evaluatie AIVD.

Bijlage bij kamerstuk 29876 nr.1

"De AIVD in verandering" Commissie Bestuurlijke Evaluatie AIVD.

Nr. 2 Brief Minister BZK bij aankondigen van een erratum in kamerstuk 29876 nr. 1.

Bijlage bij kamerstuk 29876 nr. 2

Erratum in kamerstuk 29876 nr. 1.

Nr. 1 Aanbiedingsbrief van de minister van Defensie van het openbare deel van een toezichtsrapport betreft het onderzoek van de CTIVD naar de rechtmatigheid van een contra-terrorisme operatie van de MIVD alsmede het ongerubriceerde deel van diens reactie op het toezichtsrapport.

Bijlage bij kamerstuk 29924 nr. 1

Toezichtsrapport inzake onderzoek van de CTIVD naar de rechtmatigheid van een contra-terrorisme operatie van de MIVD.

Bijlage bij kamerstuk 29924 nr. 1

Reactie van de minister van Defensie op bovengenoemd toezichtsrapport.

Aanhangsel Handelingen

Aanhangsel Handelingen II nr. 78

Antwoorden op schriftelijke vragen van het lid Eerdmans over het bijwonen van seminars in Nederland door de zelfmoordpiloten van 11 september 2001 en de organisator van die aanslagen.

Aanhangsel Handelingen II nr. 109

Antwoorden op schriftelijke vragen van het lid Wilders over de aanhouding van twee leden van een mogelijke terreurcel bij Nijmegen.

Aanhangsel Handelingen II nr. 186

Antwoorden op schriftelijke vragen van het lid Karimi over de mogelijke inzet van chemische wapens in Soedan.

Aanhangsel Handelingen II nr. 214

Antwoorden op schriftelijke vragen van de leden Herben en Eerdmans over het aanzetten tot strafbare feiten door de extreemlinkse organisatie XminY op de site van die organisatie, www.xminy.nl.

Aanhangsel Handelingen II nr. 350

Antwoorden op schriftelijke vragen van de leden Vos en Azough over het inzetten van burgemeesters bij het signaleren van radicalisering onder plaatselijke islamitische gemeenschappen t.b.v. de AIVD.

Aanhangsel Handelingen II nr. 405

Antwoorden op schriftelijke vragen van het Wilders over mogelijke informatie inzake terrorisme en Noord-Europa.

Aanhangsel Handelingen II nr. 430

Antwoorden op schriftelijke vragen van de leden Van Heemst en Van Heteren over de communicatie met hulpdiensten inzake terreurdreiging in Nederland.

Aanhangsel Handelingen II nr. 451

Antwoorden op schriftelijke vragen van de leden Halsema en Vos over het "doorsluizen" van de brief met doodsbedreigingen van Mohammed B.

Aanhangsel Handelingen II nr. 455

Antwoorden op schriftelijke vragen van het lid Van der Laan over een publiek draagvlak voor terrorismebestrijding.

Aanhangsel Handelingen II nr. 456

Antwoorden op schriftelijke vragen van het lid De Wit over de inval bij een Marokkaans gezin in Utrecht.

Aanhangsel Handelingen II nr. 472

Antwoorden op schriftelijke vragen van de leden Halsema, Vos en Griffith over het "doorsluizen" van de brief met doodsbedreigingen van Mohammed B.

Aanhangsel Handelingen II nr. 481

Antwoorden op schriftelijke vragen van de leden Dijsselbloem en Dijksma over brandstichting in een moskee in Enschede.

Aanhangsel Handelingen II nr. 553

Antwoorden op schriftelijke vragen van het lid Gerkens over mogelijk ontoereikende beveiliging tegen en bestrijding van computercriminaliteit.

Aanhangsel Handelingen II nr. 554

Antwoorden op schriftelijke vragen van de leden Algra en Van Haersma Buma over computercriminaliteit.

Aanhangsel Handelingen II nr. 555

Antwoorden op schriftelijke vragen van het lid Van der Staaij over de websites van de FARC.

Aanhangsel Handelingen II nr. 562

Antwoorden op schriftelijke vragen van het lid Eerdmans over twee mogelijk religieus geïnspireerde moorden die in Nederland zouden hebben plaatsgevonden.

Aanhangsel Handelingen II nr. 563

Antwoorden op schriftelijke vragen van de leden Van Heemst en Wolfsen over de uitspraken van H.F. van den Haak inzake de informatie-uitwisseling in de zaak Van Gogh.

Aanhangsel Handelingen II nr. 666

Antwoorden op schriftelijke vragen van het lid Wilders over beveiliging.

Kamervragen

Vragen van het lid Van der Laan over het gebruik van intelligence verkregen door marteling.

Vragen van het lid Griffith over Abdul-Jabbar van de Ven.

Vragen van de leden Timmermans en Depla over vermeende integriteitschending door rijksambtenaren.

Vragen van het lid Karimi over onlusten in Kosovo.

Vragen van het lid Van Velzen over mogelijk verblijf op een schuiladres van de heer van A.

Vragen van het lid Van Velzen over de mogelijke verkoop van gifgassen aan Irak door de heer Van Anraat.

Vragen van het lid Van Velzen over de zaak Khan.